Županijsko izvješće: Splitsko-dalmatinska županija

Godina provedbe: 2020

Broj održanih sastanaka: 2
Broj usvojenih programa: 1

Provedeni programi
Plan rada Povjerenstva za 2020. g. (uključujući navedene programe i projekte svih dionika sustava).

Provedene ostale aktivnosti
Prikupljanje podataka i izrada godišnjeg Izvješća o radu Povjerenstva za suzbijanje zlouporabe droga SDŽ za 2020.g. kao i Izvješće o specificiranim javnim rashodima za 2020. g. za SDŽ.

Povjerenstvo ima slijedeće zadaće:

-koordinira rad institucija koje su uključene u program suzbijanja zlouporabe droga na području Splitsko-dalmatinske županije,
-prati i analizira suzbijanje zlouporabe droga u lokalnoj zajednici,
-predlaže aktivnosti u svrhu suzbijanja zlouporabe droga na području Županije,
-potiče mjere preventivnog djelovanja,
- daje stručno mišljenje i prijedloge za donošenje zakonskih akata i izradu Nacionalne strategije na lokalnoj, područnoj (regionalnoj) i državnoj razini,
-obavlja i druge poslove utvrđene Nacionalnom strategijom za suzbijanje zlouporabe droga.

U 2020.godini su održane 2 sjednice Povjerenstva za suzbijanje zlouporabe droga Splitsko-dalmatinske županije u Sali za sastanke, Domovinskog rata 2, Split: 26. lipnja i 2. prosinca, kada je prof. Roberta Matković iz Službe za mentalno zdravlje Nastavnog zavoda za javno zdravstvo Splitsko-dalmatinske županije predstavila rezultate istraživanja "Konzumacija alkohola kod djece i mladih SDŽ". Sjednice su održane uz pridržavanje protuepidemijskih mjera, te je zbog aktualne epidemiološke situacije komunikacija članova Povjerenstva intenzivno provođena on-line i telefonskim putem.

Savjetovalište za besplatno i anonimno testiranje na virusne hepatitise i HIV, Nastavni zavod za javno zdravstvo SDŽ
Dostupnost usluga Savjetovališta je svakog radnog dana u NZJZ SDŽ, te ponedjeljkom i četvrtkom u udruzi „Help“(liječnik spec. epidemiolog odlazi prema potrebi). Laboratorijsku dijagnostiku obavljaju djelatnici Službe za mikrobiologiju Nastavnog zavoda za javno zdravstvo Splitsko-dalmatinske županije. Savjetnici trajno sudjeluju u preventivnim i javnozdravstvenim aktivnostima u prosvjetnim ustanovama, terapijskim zajednicama za tretman ovisnika, zatvorskom sustavu, raznim outreach programima i istraživačkim projektima, uz kontinuiranu suradnju sa Klinikom za infektologiju KBC Split i Klinikom za infektivne bolesti „Fran Mihaljević“ u Zagrebu, te udrugama Help i Hepatos. Kontinuirano se putem predavanja, radionica i sudjelovanja u medijima educira zdravstvene djelatnike o potrebi primjene standardnih mjera zaštite u cilju minimaliziranja rizika prenošenja virusnih hepatitisa, HIV-a i drugih uzročnika koji se prenose krvlju. Time se trajno osvješćuje javnost o preventivnim i zdravstvenim, kao i etičko-pravnim dimenzijama HIV infekcije i drugih spolno i krvlju prenosivih bolesti.
Tijekom 2020. g. obavljeno je 262 testiranja na HBV, HCV, HIV (213 NZJZ SDŽ i 49 HELP).

Projekt: InfoHep Centar

Linkage to care:Mobilni InfoHep Centar - outreach program prema rizičnim skupinama

Mobilni InfoHep Centar je kombi vozilo opremljeno za pružanje zdravstvenih usluga na terenu. Hrvatsko društvo za bolesti jetre Hepatos u suradnji sa liječnicima epidemiolozima Nastavnog zavoda za javno zdravstvo i specijalista infektologa KBC Split obavlja edukaciju i predavanja, povjerljivo i anonimno savjetovanje i testiranje, pretragu jetre elastografijom i zakazivanje termina kod liječnika specijaliste infektologa, te se dovodi na teren korisnicima. Usluge koje se pružaju su najviše usmjerene prema osobama koje su bile ili jesu u riziku od infekcije; ovisnici o drogama, zatvorenici, ratni vojni veterani...

U kombiju koji je prerađen i opremljen za pružanje zdravstvenih usluga na terenu, liječnici epidemiolozi Nastavnog zavoda za javno zdravstvo pružaju usluge savjetovanja i testiranja te vode službenu evidenciju o pozitivnim osobama kako bi se prikupili podaci za Registar. Testiranja na Hepatitis C i HIV se provode brzim testovim, što znači da korisnici rezultate na obavljene pretrage dobiju za 20 do max. 40 minuta.

Osim testiranja na zarazne bolesti, liječnici pregledavaju jetru mjerenjem fibroze jetre elastografijom; Mobilni InfoHep Centar je opremljen prijenosnim Fibroscan-om. Cjelokupnu uslugu za oboljele zaokružuje prisutnost liječnika infektologa koji provodi liječenje i odmah po završetku testiranja i pregleda jetre oboljelima preporučuje/dogovara daljnje liječenje. Ovim načinom rada korisnicima se u njihove sredine dovode zdravstvene usluge koje im inače nisu lako dostupne.

Mobilni InfoHep Centar – predstavljanje uređaja Genexpert u NZJZ SDŽ

Hrvatsko Društvo za bolesti jetre „Hepatos“ u suradnji sa NZJZ SDŽ, članovima Mobilnog InfoHep tima, u želji da korisnicima Mobilnog InfoHep Centra upotpuni „link to care“ uslugu, pojedincima kojima je potrebno, omogućit će i PCR testiranje na virusne hepatitise kako bi se zaraženi mogli što prije uvrstiti u sustav skrbi (eng. link to care).

27.01.2020. unutar kruga Nastavnog zavoda za javno zdravstvo Splitsko-dalmatinske županije u Hepatos-ovo medicinsko vozilo Mobilnog InfoHep Centra obavljena je instalacija uređaja Genexpert, donacije Cephid kojim se metodom PCR vrši testiranje HCV RNA te potvrđuje hepatitis C dijagnozu i postojanje virusa u krvi.

Ovom prilikom su educirani članovi Mobilnog InfoHep tima, liječnice specijalistice epidemiologije NZJZ SDŽ, uključene u rad ovog regionalno poznatog i priznatog medicinskog vozila kako bi što bolje mogli pridonijeti eliminaciji virusnih hepatitisa što je moguće samo pojačanim naporima u području informiranja, prevencije, probira te dostupnosti terapija.

Ovim uređajem zaokružuje se izvrsnost najbolje opremljene pokretne jednice koja služi probiru i što bržem uključivanju u skrb oboljelih od virusnih hepatitisa čime se potvrđuje da je Mobilni InfoHep Centar jedan od najboljih primjera dobre prakse ne samo u Hrvatskoj / regiji već i u cijeloj Europi.

Međunarodni dan borbe protiv zlouporabe droge - 26.06.2020.

Zlouporaba droga jedan je od vodećih javnozdravstvenih problema u svijetu. Ovisnost o psihoaktivnim drogama je usko povezana s društvenim problemima kao što su siromaštvo, nezaposlenost, prostitucija, delikvencija, kriminalitet i beskućništvo. Veliki su problem i zdravstveni rizici koji su veći u populaciji ovisnika, kao što su poremećaji mentalnog zdravlja, kardiovaskularne i respiratorne bolesti, ozljede, zarazne bolesti (HIV, hepatitis C, hepatitis B, spolno prenosive bolesti) i smrtnost, koja je u populaciji ovisnika znatno veća nego u općoj populaciji iste dobi.

Osnovno načelo suzbijanja zlouporabe droga u zajednici je načelo smanjenja ponude i potražnje droga, što uključuje mjere prevencije ovisnosti, prepoznavanja i tretmana ovisnika te sprječavanje unosa droga i drugih psihoaktivnih supstanci.

Glavna skupština UN-a Rezolucijom 42/112 od 7. prosinca 1987. godine proglasila je 26. lipanj “Međunarodnim danom borbe protiv zlouporabe droga i nezakonitog prometa drogama” želeći upozoriti svjetsku javnost na problem zlouporabe droga u društvu i potrebu aktivnog uključivanja svih subjekata, kako na globalnoj tako i na nacionalnoj razini, na djelovanje u postizanju zajedničkog cilja – međunarodnog društva slobodnog od zlouporabe droga.

Obilježavanje ovog Međunarodnog dana provodi se u suradnji s nadležnim ministarstvima i drugim državnim tijelima, medijima i ostalim relevantnim ustanovama uključenim u prevenciju ovisnosti i suzbijanje zlouporabe droga, a ujedno

predstavlja i inicijativu koja putem edukativno-promotivnih aktivnosti ima za cilj upozoriti cjelokupnu javnost na raširenost zlouporabe droga u društvu, te promicanjem pozitivnih životnih vrijednosti i stilova življenja osobito kod mladih, doprinijeti zajedničkoj borbi protiv ovisnosti i suzbijanju zlouporabe droga u Republici Hrvatskoj.
Ured Ujedinjenih naroda za droge i kriminal (UNODC) potiče pojedince, neprofitne organizacije, privatni sektor i države članice da se uključe u kampanju obilježavanja ovog dana. Multidisciplinarni pristup osigurava odgovornost cjelokupnog društva u rješavanju ovog javnozdravstvenog izazova.
Povodom obilježavanja Međunarodnog dana borbe protiv zlouporabe droga i nezakonitog prometa drogama u organizaciji Povjerenstva za suzbijanje zlouporabe droga Splitsko-dalmatinske županije, Nastavnog zavoda za javno zdravstvo Splitsko-dalmatinske županije, Hrvatskog društva za bolesti jetre Hepatos – Mobilni InfoHep Centar i Zajednice Pape Ivana XXIII u Terapijskoj zajednici u Velikom Prologu je održano savjetovanje i testiranje brzim testovima na HCV i HIV i pregled jetre elastografijom uređajem Fibroscan 530 compact uz motivacijsko - savjetodavni razgovor sa liječnicima.

Obilježavanje Svjetskog dana hepatitisa 28. 07. 2020.
Svjetski dan hepatitisa eng. World Hepatitis Day (WHD) se u cijelom svijetu, pa tako i u Republici Hrvatskoj, od 2011. godine obilježava 28. srpnja te ujedinjuje svjetsku hepatitis zajednicu kako bi pro aktivno djelovala utječući na stvarne promjene u svojim lokalnim sredinama. Ove godine Svjetska Zdravstvena Organizacija (SZO) se usredotočuje na ostvariv san - budućnost bez hepatitisa i želi podsjetiti globalnu zajednicu da, kako bi zadržali Europu na putu ka eliminaciji virusnih hepatitisa čak i za vrijeme COVID-19 pandemije, neophodno je nastaviti pružati usluge testiranja, liječenja i skrbi te tako pokušati zadržati trenutno stanje, izbjegavati korake unazad kako ne bismo izgubili teško postignut zamah u eliminaciji virusnih hepatitisa.
Hrvatsko društvo za bolesti jetre Hepatos u suradnji sa NZJZ SDŽ, Zajednicom „Papa Ivan XXIII“, Klinikom za infektologiju KBC Split, te Povjerenstvom za suzbijanje zlouporabe droga SDŽ 28.07. je u InfoHep Centru u Splitu povodom Svjetskog dana hepatitisa organiziralo PCR testiranje na hepatitis C (HCV), pregled jetre transientnom elastografijom te savjetovanje štićenicima Zajednice ali i široj javnosti u želji da korisnicima upotpuni „link to care“ uslugu, kako bi se zaraženi što prije uvrstili u sustav skrbi.
Akcija je organizirana, pridržavajući se svih propisanih mjera Stožera civilne zaštite RH. U akciji su, uz predsjednicu mr.sc.Tatjanu Reić sudjelovali i Predstojnik splitske infektologije, prof. dr Ivo Ivić, dr. Magda Pletikosa-Pavić, spec. epidemiologije NZJZ SDŽ , prvi Hepatos-ov hepatitis ambasador, nogometaš Ivan Gudelj te socijalna radnica Gordana Cavicchi iz TZ Papa Ivan XXIII.

Obilježavanje Mjeseca borbe protiv ovisnosti
Mobilni InfoHep Centar u Terapijskoj zajednici Susret povodom Mjeseca borbe protiv ovisnosti
U sklopu obilježavanja Mjeseca borbe protiv ovisnosti (od 15. studenog do 15. prosinca) zajedničkom akcijom Nastavnog zavoda za javno zdravstvo Splitsko-dalmatinske županije i društva Hepatos organiziran je posjet Terapijskoj zajednici Susret u Cisti Velikoj.
S ciljem podizanja svijesti o problemu ovisnosti Nastavnom zavodu za javno zdravstvo Splitsko-dalmatinske županije i Povjerenstvu za suzbijanje zlouporabe droga Splitsko-dalmatinske županije se i ove godine pridružilo Hrvatsko društvo za bolesti jetre Hepatos i poduprlo napore pojedinaca, zajednice i raznih organizacija u RH ali i diljem svijeta u globalnim naporima vezanim za sprječavanje zlouporabe droga.
Štićenicima su ponuđene usluge testiranja brzim testovima na hepatitis C i HIV te pregledi jetre elastrografijom uređajem Fibroscan 530 compact uz motivacijsko-savjetodavni razgovor sa liječnicima uz strogo provođenje protuepidemijskih mjera protiv Covid-19.

Mobilni InfoHep centar kod splitskih veterana ratnih postrojbi
26.11.2020. u sklopu obilježavanja Mjeseca borbe protiv ovisnosti (od 15. studenog do 15. prosinca) u suradnji s Povjerenstvom za suzbijanje zlouporabe droga Splitsko-dalmatinske županije i Hrvatskim društvom za bolesti jetre Hepatos je organizirana javnozdravstvena akcija kod splitskih veterana ratnih postrojbi. Članovi tima InfoHep Centra Kristijan Podrug, dr.med.,specijalist interne medicine i subspecijalist gastroenterologije i hepatologije u KBC-u Split i Magda Pletikosa Pavić, dr.med., spec. epidemiologije NZJZ SDŽ su pridržavajući se uputa vezanih uz COVID-19 i

strogih epidemioloških mjera, ponudili usluge dostupne u Mobilnom InfoHep Centru; testiranje brzim testovima na hepatitis C i HIV, te pregled jetre elastrografijom uređajem Fibroscan 530 compact uz motivacijsko-savjetodavni razgovor sa liječnicima.
U akciji su sudjelovali veterani ratnih postrojbi grada Splita, pripadnici Hrvatskog društva logoraša, HOS-a, BATT-a te Hrvatskog časničkog zbora.

Tretman i nadzor nad ovisnostima – Služba za mentalno zdravlje Nastavni zavod za javno zdravstvo Splitsko-dalmatinske županije
Rad primarno obuhvaća dijagnostiku, liječenje i psihosocijalni tretman opijatskih ovisnika upućenih samoinicijativno ili od strane obitelji, liječnika PZZ, drugih specijalističkih struka, ODO, suda,terapijskih zajednica te penalnog sustava, a u okviru tercijarne prevencije. Potom zbrinjavanje konzumenata i eksperimentatora drugih ilegalnih psihoaktivnih tvari ambulantnim putem, te drugih rizičnih ponašanja, a u sklopu sekundarne prevencije. Nadalje dijagnostiku i tretman drugih mentalnih poremećaja savjetodavno, psihoterapijski, farmakoterapijski.
Kada zdravstveni sustav funkcionira u normalnim okolnostima po dolasku u čekaonicu Službe pacijent se javlja medicinskoj sestri na prijemni pult. U slučaju proglašenja epidemije neke zarazne bolesti, pacijenti najavljuju putem telefona ili druge vrste komunikacije na daljinu samo neodgodivi dolazak. Svaki dolazak se organizira na način da pacijenti dolaze pojedinačno, iznimno uz pratnju. Prije ulaska u čekaonicu medicinska sestra mjeri temperaturu beskontaktnim toplomjerom svakom pacijentu i osobama u pratnji, uzima detaljnu anamnezu o simptomima moguće zarazne bolesti i sve bilježi u medicinsku dokumentaciju. U koliko se kod pacijenta ili osobe u pratnji ustanovi povišena tjelesna temperature i/ili simptomi zarazne bolesti, uskratiti će im se ulazak u čekaonicu i biti će upućini da se jave svome obiteljskom liječniku telefonski. Po ulasku pacijenta u čekaonicu medicinska sestra vrši potvrdu identiteta pacijenta, te ukoliko je riječ o već evidentiranom pacijentu, pronalazi karton / osobni list u evidenciji liječenih ovisnika. Ako je riječ o pacijentu koji prvi put dolazi u Službu, nakon konzultacije s liječnikom specijalistom, uzima osobne podatke, podatke o zdravstvenom osiguranju te otvara karton / osobni list. Potom pacijenta upućuje liječniku specijalisti. Ovisno o tome da li je riječ o novom pacijentu ili već evidentiranom liječenom ovisniku, ovlašteni liječnik specijalist postupa na sljedeći način:
a) Evidentirani pacijent: obavlja prvi ili kontrolni pregled pacijenta, upućuje ga medicinskoj sestri na testiranje urina na psihoaktivna sredstva brzim testovima, vrši potrebitu dijagnostičku obradu, terapijske postupke te određuje terapijski program (vrsta, količina, način uzimanja psihofarmaka), zakazuje kontrolni pregled, izdaje liječnički nalaz za obiteljskog liječnika u pisanom obliku, vodi medicinsku dokumentaciju, ispostavlja račun o učinjenim uslugama i utrošenom materijalu nadležnom zdravstvenom osiguranju, pacijentu ili drugoj ustanovi. Kod prvog kontrolnog dolaska pacijenta u tekućoj kalendarskoj godini ili kod nekog od sljedećih dolazaka ispuniti Pompidou upitnik.
b) Novi pacijent: uzima cjelovitu anamnezu, prvi intervju te podatke unosi u karton / osobni list, ispunjava Pompidou upitnik, obavlja prvi pregled pacijenta, kompletnu dijagnostičku obradu, uspostavlja dijagnozu bolesti sukladno MKB-10 i DSM-IV, upućuje pacijenta medicinskoj sestri na testiranje urina na psihoaktivna sredstva brzim testovima, vodi medicinsku dokumentaciju, određuje terapijski program (vrsta, količina, način uzimanja psihofarmaka), zakazuje kontrolni pregled, izdaje liječnički nalaz za obiteljskog liječnika u pisanom obliku, vodi medicinsku dokumentaciju, ispostavlja račun o učinjenim uslugama i utrošenom materijalu nadležnom zdravstvenom osiguranju, pacijentu ili drugoj ustanovi. Potom pacijenta upućuje medicinskoj sestri koja cjelokupnu izdanu medicinsku i drugu dokumentaciju (liječnički nalazi, potvrde, izvješća o provedenom liječenje, itd.) unosi u knjigu protokola te je ovjerava službenim pečatom ustanove i nadležnog liječnika i izdaje pacijentu.
U Službi se zaprimaju i dokumenti različitih državnih institucija (sud, općinsko državno odvjetništvo, centar za socijalnu skrb, uprava za zatvorski sustav), županijske uprave i lokalne samouprave. Ti se dokumenti protokoliraju u centralnom protokolu te se sukladno postavljenim zahtjevima provode odgovarajući postupci. Izvještaj o provedenim postupcima, potpisan od strane odgovornih osoba, nakon protokoliranja šalje se putem pošte.
Djelatnici Službe koriste sve mogućnosti pružanja usluga na daljinu (telefon, Skype, e-mail , posebne aplikacije itd), a pogotovo u slučaju izvanrednog načina rada kao što je to u tijeku epidemije zarazne bolesti. Postupak sa iskorištenim testovima urina na psihoaktivne tvari, čašicama u kojima se uzorkovao urin, i ostalim upotrijebljenim medicinskim materijalom provodi se prema Pravilniku o gospodarenju medicinskim otpadom, a na način da se odlažu u odgovarajući spremnik sa poklopcem (žuta kantica). Odgovorna osoba u Službi ispunjava Zapis o prikupljanju

medicinskog otpada na mjestu nastanka, a popunjen Zapis predaje ovlaštenoj osobi Nastavnog zavoda za javno zdravstvo Splitsko dalmatinske županije. Educirana spremačica tri puta tjedno odnosi kantice na sabirno mjesto na razini ustanove. O postupku se vodi pisana evidencija.
Pristup može biti individualni, u paru ili obiteljski.
Indicirana prevencija – „harm reduction“ programi - izvanbolničko liječenje konzumenata i ovisnika o psihoaktivnim tvarima u ambulantnom tretmanu što uključuje:
•Prvi pregled – anamneza, status
Ispunjavanje Pompidou obrasca tj. prikupljanje podataka za registar ovisnika
interpretacija screening urin testova na PAT
dijagnosticiranje psihijatrijskih poremećaja, komorbiditeta
određivanje psihofarmakoterapije
određivanje supstitucijske terapije
timske konzultacije u određivanju terapije te epidemiološkog statusa pacijenta
konzulatacije sa PZZ te drugim stručnjacima raznih profila u svrhu interdisciplinarnog i multidisciplinarnog pristupa ovisnicima
•Kontrolni pregledi
interpretacija screening urin testova na PAT
interpretacija screening testova ua hepatitis/HIV
kontrola farmakoterapije
provođenje redukcije i održavanja supstitucijskom terapijom
obrada, priprema u upućivanje na bolničko liječenje kao i liječenje u terapijsku zajednicu
timske konzultacije u određivanju terapije te epidemiološkog statusa pacijenta
primjena individualne psihoterapije
•Izvanbolničko liječenje drugih mentalnih poremećaja vrši se u skladu i prema pravilima psihijatrijske struke.
•Suradnja sa polikliničko – konzilijarnom službom, liječnicima obiteljske medicine, školske medicine, javnog zdravstva, te drugim stručnjacima koji rade na problemima ovisnosti s sociomedicinskog aspekta
•Suradnja s civilnim sektorom društva – udrugama koje se bave problemima ovisnosti i resocijalizacijom ovisnika
•Suradnja sa terapijskim zajednicama prema partnerskom ugovoru o suradnji Nastavnog zavoda za javno zdravstvo i terapijskim zajednicama
•Suradnja sa penalnim sustavom – tretman zatvorenika
•Izdavanje liječničkih potvrda i drugih službenih dokumenata za potrebe državnih institucija
•Telefonsko savjetovanje korisnika, članova obitelji kao i anonimnih osoba: kratko savjetovanje o problematici, pružanje podrške i davanje smjernica za daljnje djelovanje, pružanje informacija o mogućnostima i aktivnostima naše Službe i zajednice, ovisno o potražnji
•Savjetodavni rad te suportivno- psihoterapijski rad s partnerima i članovima obitelji pacijenata
•Različite vrste edukativnih sadržaja iz područja mentalnog zdravlja i ovisnosti za širu populaciju i suradnike
•Praćenje pobola od mentalnih poremećaja, bolesti ovisnosti na razini Splitsko-dalmatinske županije uključujući praćenje trendova, stručnu interpretaciju i ocjenu zdravstvenog stanja
•Formiranje županijskog registra liječenih zbog zlouporabe droge, sudjelovanje u prikupljanju podataka za registre oboljelih od hepatitisa B, hepatitisa C i HIV-a
•Utvrđivanje epidemiološkog statusa populacije ovisnika registriranih u Službi, te slijedom toga poduzimanje mjera i aktivnosti:
Informiranje pacijenta o bolesti, upućivanje na dodatnu laboratorijsku obradu, biopsiju jetre / Fibroscan u suradnji sa infektolozima i gastroenerolozima, suradnja kod provođenja terapije i kontrolnih pregleda
Potraga za kontaktima, te informiranje i savjetovanje partnera i članova obitelji oboljelih
Cijepljenje protiv hepatitisa B, te informiranje i savjetovanje o indikacijama za druga cjepiva (cijepljenje protiv gripe...)
•Prevencija AIDS-a i hepatitisa B i C: upoznavanje ovisnika sa značajkama i putovima širenja AIDS-a i hepatitisa B i C, opasnosti uporabe zajedničke igle, šprice i pribora i druge mjere prema Nacionalnom programu zdravstvene zaštite od AIDS-a za Republiku Hrvatsku

Covid 19: epidemiološka obrada oboljelih i kontakata, upućivanje na testiranje (PCR i Ag test) kod sumnje na

infekciju i prije hospitalizacije, savjetovanje i obrada kod pojave u kolektivu (terapijske zajednice…)
Dokumentacija koja opisuje rad sa ovisnicima je:
Protokol
osobno dnevno izvješće prema HZZO djelatnika Službe
osobno mjesečno izvješće prema indikatorima (Plava knjiga) djelatnika Službe

Osnovni podaci o ovisnicima u programu liječenja-Pompidue grupa
Osnovni podaci o ovisnicima u programu liječenja-Pompidue grupa je obrazac koji se ispunjava prilikom prvog dolaska ovisnika u tekućoj godini, kao korisnika usluga Odjela izvanbolničkog liječenja ovisnosti. Tako prikupljeni podatci čine Registar ovisnosti SDŽ te dio Registra ovisnika RH. Na temelju upisanih Pompidou obrazaca rade se brojne analize, prate trendovi, na temelju tih analiza pišu se izvješća na razne adrese, poput Vladinog ureda, Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo, Ureda za zdravstvo i soc. skrb SDŽ, kao i za izvješća unutar NZJZa. Od travnja 2018. godine podatci o broju liječenih ovisnika i Registar ovisnika dio je Apis platforme i Sustava NAJS.
Prema Registru ovisnika SDŽ za razdoblje siječanj- prosinac 2020.g. ima 941 prijave, što znači da je tijekom 2020. godine u tretmanu bilo 941 ovisnik koji je koristio usluge Odjela za tretman i nadzor nad ovisnostima. Većina korisnika su muškarci te čine 88% (N=829). Od ukupnog broja, njih 88 % (N=828) su stanovnici naše županije. Najveći udio ovisnika dolazi samoinicijativno, njih 57% (N=539). Evidentna je suradnja sa drugim zdravstvenim institucijama i liječnicima primarne zdravstvene zaštite, Državnim odvjetništvom i sudom, Centrom za socijalnu skrb i sl. U izvještajnom razdoblju 150 ovisnik je prvi puta došao na liječenje u Službu za mentalno zdravlje NZJZ SDŽ. Od njih 150, 71 osoba nikada ranije nigdje nije potražio/la pomoć, dok je 60 ovisnika prethodno bilo u nekoj drugoj instituciji. U ukupnom uzorku ovisnika, 84,5% (N=795) su opijatski ovisnici, a 15,5% (N=146) su konzumenti neopijatskih sredstava ovisnosti.
Prema podatcima Registra ovisnika, najveći broj ovisnika dolazi u Službu za mentalno zdravlje, Odjel za tretman i nadzor nad ovisnostima zbog ovisnosti o heroinu, njih 88% (N=770). Prema izjavama ovisnika, većina, njih 88% je svoj ovisnički period započelo eksperimentiranjem sa kanabinoidima. Upravo je zbog toga veliki značaj Savjetovališta za mentalno zdravlje.
Nadalje, 70% ovisnika je intravenozno uzimalo sredstvo ovisnosti. Protekli mjesec je 7% ovisnika koristilo sredstvo intravenozno, što upućuje kako dolazak ovisnika u Službu za mentalno zdravlje ima preventivno djelovanje na širenje zaraze krvlju prenosivih bolesti kao i na smanjenu uporabu sredstva ovisnosti, čime se prevenira kriminalitet na ulicama naše županije. Prevencija kriminaliteta potvrđuje se i podatkom o sadašnjim sudskim problemima ovisnika u tretmanu. U trenutku popunjavanja upitnika, 13% ovisnika ima neki sudski problem koji je vezan za ovisnosti a 4% ima neki sudski problem ali on nema veze sa ovisnosti, dok 80% ovisnika nema trenutnih sudskih problema. Većina ovisnika, njih 78% je prekršilo zakon i to uglavnom kada su počeli uzimati teža sredstva ovisnosti.

„Praćenje i analiza doza supstitucijske terapije“
U Službi za mentalno zdravlje djelatnici svakodnevno ispunjavaju dnevno izvješće sa svim podatcima korisnika i ovisnika koji su relevantni da bi se na temelju analize podataka dobile informacije o prosječnoj propisanoj mjesečnoj dozi terapije, o distribuciji korisnika i ovisnika prema glavnoj dijagnozi, o broju dolazaka i broju korisnika i ovisnika.

Prikaz pruženih usluga na daljinu
Poštovajući epidemiološke mjere donesene usljed pandemije Covid-Sars 2 virusom, dio rada i usluga prema ovisnicima pruženo je telefonskim ili elektroničkim putem. Takav način rada započeo je u ožujku te do kraja 2020. godine pruženo je 1063 usluge telefonskim putem te 776 usluga elektroničkim putem.
Usluge koje su ovisnicima pružene na daljinu su: Ekspertiza (11615, 11616), Individualna psihoterapija-površinska (96090), Obiteljska psihoterapija (članovi obitelji ili partner zajedno s konzumentom ili ovisnikom) (96100), Individualna psihoterapija ponašanja (96190), Rad na modifikaciji ponašanja (99002), Individualni savjetovališni tretman ovisnika (99004), Savjet telefonom bolesniku ili članu obitelji stručnog sadržaja (99006), Ispunjavanje Pompidou upitnika (99007), Obiteljski savjetovališni tretman ovisnika (99005), Zdravstveno-socijalna intervencija (99500), Izvještaji za

Centar za socijalnu skrb, Općinsko državno odvjetništvo, sudove, kaznionice, Prekršajni sud i povjereniku Suda za zaštitni nadzor (99615), Grupna obiteljska terapija-članovi obitelji, partneri (bez osobe u riziku)/po obitelji (99003), Rad u malim grupama s ovisnikom99009.

Program smanjenja štete

Povjerenstvo za suzbijanje zlouporabe droga SDŽ aktivno podupire djelovanje udruge Help (u 2020. održano više sastanaka i koordinacija) u programima prevencije zlouporabe droga i smanjenja štete: osnovna usluga je besplatna zamjena upotrijebljenog pribora za intravensko uzimanje droga (igle, šprice, kiselina, destilirana voda) za sterilni, kao i distribucija kondoma u drop in-u u Splitu i kroz pokretni „NX“ u na području Splitsko-dalmatinske županije ((Makarska, Trogir, Brač, Šolta, Hvar, Sinj, Omiš, Brela itd.), kao i

-savjetovanje i testiranje HIV i hepatitis

-upućivanje korisnika na liječenje (supstitucijsku terapiju ili u terapijske zajednice za liječenje ovisnosti)

-informiranje, upućivanje i pomaganje korisnicima pri korištenju usluga u zajednici (socijalnih, zdravstvenih i drugih) - informiranje i savjetovanje o spolno i krvlju prenosivim bolestima s naglaskom na HIV i hepatitis -informiranje i savjetovanje korisnika kako se zaštititi od opasnosti predoziranja

-skrb o HIV+ osobama - poticanje na uzimanje terapije, odgovorno ponašanje, praćenje i prijevoz u ustanove za liječenje, te pomoć u svladavanju svakodnevnih životnih poteškoća

-rad s prodavateljicama seksualnih usluga (organiziranje ginekoloških pregleda, testirane/retestiranje na HIV i hepatitis, distribucija prezervativa idr.)

-rad s pripadnicima LGBT zajednice (informiranje i savjetovanje o spolno i krvlju prenosivim bolestima s naglaskom na HIV i hepatitis, testiranje na HIV i hepatitis)

-rad s mladima (edukacije, informiranje, savjetovanje, iz područja reproduktivnog zdravlja)

U 2020. g. djelovanjem udruge Help na području Splitsko-dalmatinske županije podijeljen je sterilni pribor: 58793 kom šprica i 269556 kom igala, a vraćeno je 25084 kom upotrijebljenih šprica i 75829 kom upotrijebljenih igala. Obavljeno je 108 čišćenja upotrijebljenog pribora na 36 lokacija, uz 107 volontera i 70 sudionika edukacija. Zabilježeno je 7828 posjeta korisnika, 1320 ovisnika od kojih 25 novih ovisnika, a 27 ovisnika je upućeno na liječenje. Obavljeno je 525 savjetovanja u vezi hepatitisa i HIV-a, te 156 osoba testirano brzim testom.

Projekt „ ŠKOLA NEPUŠENJA“

Održana je jedna Škole nepušenja (9. grupa polaznika). Petodnevni program odvikavanja od pušenja završilo je ukupno 8 polaznika, a tijekom njegovog trajanja dvoje polaznika je prestalo pušiti.

9. grupu Škole nepušenja činilo je šest žena i dva muškarca. Osim jedne polaznice s Brača, svi ostali polaznici su imali prebivalište u Splitu. Kronološka dob polaznika se kretala u rasponu od 41. do 66. godina. Četiri polaznika je imalo je završenu višu ili visoku stručnu spremu, a četvero srednju. Osim jedne polaznice koja svoj materijalni status opisuje kao prosječan, svi ostali polaznici ga opisuju kao prosječan. U grupi je jedna polaznica bila umirovljenica dok su svi ostali polaznici bili zaposleni. Osim jedne polaznice, sve ostali su pokušavali u više navrata prestati pušiti. „Pušački staž“ se kretao od minimalno 20 do maksimalno 50 godina. Sedam polaznika svoj zdravstveni status opisuju kao dobar ili kao niti dobar niti loš, dok ga samo jedna polaznica opisuje lošim.

Kao i za sve do sada održane grupe bile su potrebne pripreme i nadopune svih materijala neophodnih za održavanje petodnevnog programa odvikavanja od pušenja.

Petodnevni program je trajao pet dana, ukupno u trajanju od deset sati (motivacija za promjene ponašanja, priprema za prestanak pušenja, zdravstveni aspekti pušenja, psihološki aspekti pušenja, upravljanje neugodnim emocionalnim stanjima pri odvikavanju od pušenja, svi aspekti ovisnosti o nikotinu, tehnike relaksacije, vježbe za rad kod kuće, vježbe za grupni rad, literatura za čitanje kod kuće…).

Tri grupe pomoći i podrške trajale su tijekom tri tjedna (jedan susret tjedno) u ukupnom trajanju od šest sati (informiranje, savjetovanje, podrška grupe i voditelja).

Sve aktivnosti koje se provode u okviru projekata Škole nepušenja imaju veliki značaj u procesu pripreme polaznika za prestanak pušenja, prestanak pušenja, održavanje nepušenja – stvaranja novog, nepušačkog stila života.

Program škole je edukativno - informativan i terapijski pristup u rješavanju problema ovisnosti o nikotinu. Svi

polaznici dobivaju znanja neophodna u procesu odvikavanja od pušenja. Polaznici stječu i vještine suočavanja sa stresom i simptomima suzdržavanja ali i nizu drugih obrazaca ponašanja koji su bitni u odvikavanju od ovisnosti. Razvojem grupne dinamike kroz povratne informacije od drugih polaznika i njihova osobna iskustva polaznici mogu graditi nova, drugačija i bolja uvjerenja kako o pušenju cigareta ali i nekim drugim oblicima ponašanja. Kroz sustav vježbi polaznici dobivaju mogućnost jačanje svijesti o sebi bez čega je teško napraviti kvalitetne promjene ponašanja. Ovo sve bi trebalo rezultirati ne samo prestankom pušenja već stvaranjem novog stila života kao najboljoj zaštiti u održavanju nepušenja.

Projekt „Plakati za dušu“
53 otisnutih plakata ishod je bogatog opusa različitih projektnih sadržaja nastalih u suradnji s partnerima i suradnicima iz odgojno-obrazovnih, socijalnih ili javnih ustanova u vremenskom periodu od 2007. do 2020..
Zdravstvene teme koje skreću pozornost na zaštitu i unapređenje mentalnog zdravlja djece i mladih te senzibiliziraju širu i stručnu prenesene su neverbalnom komunikacijom. Univerzalni jezik vizualne komunikacije posjeduje etičku, estetsku ali i edukativnu dimenziju. Plakati prenose poruke: emocionalnih stanja i stavova koji utječu na reguliranje neprimjerenih ponašanja te potiču zdrave oblike ponašanja, što je u skladu s polazištima i postignućima samog projektnog cilja. Sveobuhvatnost djelovanja te dostupnost projektnih i procesnih aktivnosti u projektu „putujuće izložbe“ omogućene su i ostvarene ponajprije tijekom provedbe dvogodišnjeg projekta u 35 odgojno-obrazovnih ustanova.
Ostvaren je cilj da krajnji izvršitelji i korisnici postavljaju interaktivni sadržaj/izložbu, predstavljaju je, razgledavaju i interpretiraju viđeno za vrijeme trajanja, što je potvrdilo i vrednovanje samog projekta u 2017/18. g., kao i činjenicu da projekt traje i dalje u 2019/2020.g. u osnovnim i srednjim školama na području županije, uključujući i virtualnu izložbu zbog novo nastalih okolnosti izazvanih COVIDOM-19.

Projekt „Pretežno vedro“
Opći cilj projekta je ostvaren kroz uključivanje, povezivanje i u konačnici stvaranje suradničke mreže u promicanju mentalnog zdravlja i zdravih životnih navika, uključujući ovisnička, nasilna ili i druga neprimjerena ponašanja među najugroženijom populacijom, a to su djeca i mladi.
Specifični cilj projekta je ostvaren kroz poticanje emocionalnog razvoja emocionalnim opismenjavanjem djece i mladih (prepoznavanje i iskazivanje emocija na socijalno prihvatljiv način bez nasilnih ili drugih rizičnih ponašanja, agitiranjem.)
Iz godine u godinu raste broj ustanova i organizacija koji su korisnici, ali i izvršitelji projektnih i procesnih aktivnosti, kojih je u ovom dijelu godine bilo 34. S obzirom na situaciju nastalu pandemijom uzrokovanom bolesti COVID 19, ovogodišnje međuškolsko natjecanje je organizirano na daljinu, dok su za provedbu školskih natjecanja stručni suradnici imali na raspolaganju online alat – društvenu igru Pretežno vedro, koju su učenici igrali u skladu s informatičkim mogućnostima škole (koristeći tablete, informatičku učionicu, pametne ploče i sl.). Partneri ili suradnici u projektu su i nadalje AZOO-podružnica Split, Ministarstvo znanosti i obrazovanja, Ministarstvo zdravstva RH ili Kliničkog bolničkog centra Split, Klinike za pedijatriju i Klinike za psihijatriju, udruga ili društva koje brinu o zdravlju djece i mladih od najranije dobi. Aktivnosti se mijenjaju i prilagođavaju ljudskim resursima pojedine ustanove te interesima djece i mladih koji sudjeluju u neposrednoj realizaciji. Također, mladi aktivno sudjeluju u osmišljavanju i vrednovanju ishodnih materijala i u novonastaloj situaciji. Prednost ovog projekta je zastupljenost multimedijalnosti i naglasak na kreativnosti, što ga čini zanimljivim samim korisnicima, ali i izvršiteljima, uključujući i djelatnike navedenih institucija.
Projekt zbog svojih različitih aktivnosti koje uključuju i potprojekt „Zidovi nisu prepreke“ daje mogućnost uključivanja i učenika s teškoćama, ali i darovitih učenika koji se susreću u školskom okruženju na zajedničkim aktivnostima, koje imaju za cilj uređenje školskog okruženja, a time i smanjenje vršnjačkog nasilja i drugih neprihvatljivih oblika ponašanja. Općenito, fleksibilnost i kreativnost ovog projekata omogućava učesnicima da se prilagode ljudskim resursima pojedine ustanove, a suradnja s drugim dionicima olakšava provedbu u praktičnom i financijskom smislu. Ishodi projektnih aktivnosti zasigurno ne bi bili isti bez kontinuirane suradnje što u konačnici osigurava održivost i samoodrživost projekta od prvotne ideje koja je osmišljena 2010., a vezana je temeljno za zaštitu i unapređenje mentalnog zdravlja djece i mladih.

Projekt „Svatko ima svoje mjesto“
Nositelji projekta: Obrtno tehnička škola Split
Partneri u projektu: Nastavni zavod za javno zdravstvo SDŽ
Suradnici: Centar za autizam, COO Juraj Bonači, DV Marijan Split, DV Grigor Vitez i OŠ Pojišan Split.
Opći cilj: zaštita i unapređenje mentalnog zdravlja djece i mladih s teškoćama u razvoju.
Specifični cilj: projekta senzibilizacija šire i stručne javnosti.
Izrada tiskanog i e-izdanja kalendara za 2020. u COO Juraj Bonači podružnica Sinj. Izložba za širu i stručnu javnost održana u ožujku 2020. od strane nositelja projekta. Suradnja pri podizanju kalendara na službeni portal te uzrada plakata i pozivnica. Aktivnost postavljanja kućice za ptice u okruženju NZJZ-SDŽ. Provedba i analiza ulaznog i izlaznog upitnika.

Projekt „SAVJETOVALIŠTE ZA DJECU I MLADE“
Savjetovalište za djecu i mlade funkcionira u okviru Službe za mentalno zdravlje NZJZ SDŽ od 2010. godine. Problematika koju obuhvaća rad u Savjetovalištu je iz područja mentalnog zdravlja: poremećaji ponašanja i osjećaja karakterističnih za djetinjstvo i adolescenciju, problemi u socijalnom funkcioniranju, poteškoće učenja, smetnje pažnje i koncentracije, te eksperimentiranje sa psihoaktivnim tvarima, kockanjem/klađenjem i ovisnost o modernim tehnologijama. Korisnici Savjetovališta su djeca i mladi u sustavu školstva (učenici osnovne i srednje škole te studenti) i roditelji i/ili skrbnici djece i mladih čija aktivna suradnja u provedbi programa pomaže i doprinosi uspješnosti postignutih rezultata.
Savjetodavni rad se odvijao do ove godine isključivo u prostorijama Savjetovališta, ali zbog pridržavanja obaveznih epidemioloških mjera uvjetovanih pandemijom korona virusa od 18.3.2020. do 15.5.2020. savjetovanje se provodilo isključivo kroz rad na daljinu, primjenom modernih tehnologija. Za savjetovanje su pružane usluge telefonskog savjetovanja, savjetovanja putem digitalnih platformi (Google Meet, Teams, Zoom), kao i putem e savjetovanja „Pitaj ne skitaj“, preko koje se komunicira e-mail porukama.
Dosad se primjena digitalnih tehnologija u ovom području uglavnom svodila na osobna računala za slanje e-poruka te na razine ponekih internetskih alata, koje posjeduje i Službe za mentalno zdravlje proteklih nekoliko godina. Premda tradicionalan pristup i dalje može imati prvenstveni odabir u radu s odraslima, javlja se sve veća potražnja mladih i za drugom vrstom komunikacije. Interakcija na klasičan način neće moći u potpunosti doprijeti i zadovoljiti potrebe mlađih naraštaja, takozvanih ‘digitalnih urođenika.’ Komunikacijsko ponašanje novih generacija posve je drukčije i svakodnevno se bazira na alatima online. Savjetovanje i psihoterapija namijenjena mlađoj populaciji trebala bi uključiti aktivnosti utemeljene na informacijskim i komunikacijskim tehnologijama, ako želi imati uspješne ishode i biti prije svega dostupna svima sa dobrim ishodima u savjetodavnom i psihoterapijskom radu.
Mentalno zdravlje djece i mladih je izuzetno važno u situaciji koja je krizna i u kojoj mogu biti preplavljeni neugodnim emocijama. Misli su svima uključujući i odrasle nerijetko zbrkane i neugodne te ponekad ne znamo što da radimo? Djeca prepoznaju ali i reagiraju na emocionalnu atmosferu u kojoj se nalaze. Ne trebamo se praviti da nas sve ovo ne događa, već normalizirati osjećaje u ovoj potpuno drugačijoj situaciji. Stres je podložan ponajviše neizvjesnosti i to nas trenutno svakodnevno okružuje! Dodatna psihološka podrška potrebna je zato i roditeljima i djeci!

E-SAVJETOVALIŠTE “Pitaj! Ne skitaj!”
Služba za mentalno zdravlje NZJZ SDŽ u okviru postojećeg institucionalnog savjetovališta za mlade razvila je uslugu e-savjetovališta „Pitaj? Ne skitaj!“, kao alat on-line intervencije i prevencije poteškoća mentalnog zdravlja djece i mladih.
Tako je ostvaren cilj dostupnosti savjetovanja djece i mladih na njima primjeren i dostupan način, a e-savjetovalište postalo dio svakodnevne ponude korisnicima.
E-savjetovalište je započelo svoje aktivnosti pilot projektom vršnjačke pomoći u 2016. godini i djeluje do danas na web adresi: http://www.esavjetovaliste.com. Web stranica dostupna je i nadalje na hrvatskom i engleskom jeziku te joj se može pristupiti i mobilnim uređajem, a i putem aplikacije. Sadržajni izričaj stranice je prilagođen mladima, dizajn su osmislili učenici/ice srednjih škola koji su sudjelovali u pilot projektu. Na stranici se koristi neformalni jezik koji mladi svakodnevno upotrebljavaju u svojoj komunikaciji kako bi se korisnicima/icama proces iznošenja emocionalnog

problema olakšao i učinio što manje neugodnim i pristupačnijim. E-savjetovalište kao takvo čini moderan i mladima blizak kanal pristupa uslugama Službe za mentalno zdravlje te promiče zdravlje u zajednici. Putem e-savjetovališta mogu u bilo koje vrijeme anonimno zatražiti pomoć što umanjuje stigmatizaciju savjetodavnog rada i predrasude vezane za emocionalne probleme i mentalno zdravlje općenito koje često sprječavaju mlade da zatraže pomoć. E-savjetovalište moderan i mladima blizak kanal pristupa uslugama Službe te ujedno i promiče zdravlje u zajednici Putem e-savjetovališta mogu u bilo koje vrijeme anonimno zatražiti pomoć što umanjuje stigmatizaciju savjetodavnog rada i predrasude vezane za emocionalne probleme i mentalno zdravlje općenito koje često sprječavaju mlade da zatraže pomoć. E-savjetovalište moderan i mladima blizak kanal pristupa uslugama Službe te ujedno i promiče zdravlje u zajednici. Pomoću e-savjetovalištu mladi mogu u bilo koje vrijeme anonimno zatražiti pomoć pet dostupnih savjetodavaca. U 2019. podignuta Aplikacija za mentalno zdravlje pod nazivom Pretežno vedro. Aplikacija pod imenom „Pretežno vedro“ ishod je javno zdravstvenih projekata koji imaju za cilj zaštitu i unapređenje mentalnog zdravlja djece i mladih. Aplikacija se sastoji od četiri komponente pod nazivom: Kako si danas?; Ah! Ti osjećaji!; Pretežno vedro (igra); Pitaj? Ne skitaj!(E- savjetovalište).

Rad na daljinu

Telefonsko savjetovanje predstavlja dio ponude rada Savjetovališta, gdje je omogućeno klijentima Savjetovališta, zainteresiranom građanstvu općenito te stručnim suradnicima različitih institucija i udruga telefonski kontakt sa stručnim suradnicima Savjetovališta u svrhu informiranja, savjetovanja i suradnje. Kontakt telefoni su 021 599 696 ; 021 566 215. Obuhvaćeno je korisnika:

SAVJETOVALIŠTE ZA DJECU I MLADE: 226 djece i mladih, 1473 dolazaka

E-SAVJETOVALIŠTE “Pitaj! Ne skitaj!”: 156 pitanja

RAD NA DALJINU: 3829 poziva

APLIKACIJA MENTALNOG ZDRAVLJA: 528 preuzimanja

Savjetovalište pruža mogućnost jednostavnog načina traženja pomoći za roditelje i djecu, te konzultacije sa školama, CZSS, Prekršajnim i Općinskim sudom, različitim udrugama. Provedba psihosocijalnog tretmana za djecu i mlade za područje čitave županije, omogućava svima koji imaju potrebu za psihološkom pomoći da na brz i jednostavan način dobiju uslugu koja im može pomoći u svakodnevnom osobnom i obiteljskom funkcioniranju.

Nakon dugogodišnjeg rada Savjetovalište je prepoznato kao mjesto gdje se može dobiti stručna pomoć na adekvatan i pravovremen način što se može uočiti u neposrednom radu s korisnicima gdje dolaze na preporuku institucija s kojima je ostvarena kvalitetna suradnja kao i na preporuku prijatelja, rodbine ili poznanika koji su nekada bili i sami korisnici Savjetovališta.

Facebook: Ne ovisni ĐIR

Promicanje mentalnog zdravlja suvremenim pristupom, putem društvenih mreža je jedan od alata koje Služba koristi proteklih godina u svakodnevnom radu. Djeca i mladi koji imaju Facebook profil su potvrdili da im se sviđa ili prate stranicu Službe “NE ovisni ĐIR” kao i ostale relevantne osobe, pojedinci, društva institucije, ustanove ili organizacije koje se u svakodnevnom poslu posvećuju mladima.

Specifični cilj: Razvoj, unapređenje i očuvanje mentalnog zdravlja, podizanje svijesti o značaju mentalnog zdravlja kod djece i mladih, On - line prevencija nasilnih, ovisničkih ili drugih rizičnih ponašanja., destigmatizacija mentalnih poteškoća i poremećaja, afirmacija pozitivnih životnih vrijednosti i zdravih obrazaca ponašanja, informiranje djece i mladih o projektnim aktivnostima, predstavljanjima, izložbama, seminarima, radionicama i sličnim javno zdravstvenim aktivnostima.

•broj objavljenih sadržaja: 86

•broj plaćenih objava: 16

•najbolji rezultat plaćene objave: prikazan 11732 ljudi; 918 ljudi reagiralo na objavu teksta i slike (Koronavirus i mentalno zdravlje)

•najbolji rezultat neplaćene objave: prikazan 353 ljudi; 10 ljudi reagiralo na objavu teksta i slike (kalendar „Svatko ima svoje mjesto“)“

Facebook pogrupa „Zdrave ideje“ se formirala 12.4. u suradnji Službe za mentalno zdravlja i građanske inicijative

„Jedni za druge“. U samoj facebook grupi pod slaganom: „Protiv stresa zajedno!“ provodili su se besplatni online satovi joge, disanja i plesa i meditacije kao dio „Dana preventive 2020“. Sami dani preventive počinju 7.04. na svjetski dan zdravlja i traju do 31.05. kad je svjetski dan nepušenja. Ideja vodilja je bila pružiti psihološku podršku ljudima tokom COVID-19 krize aktivnim pristupom na daljinu. Do 31.5. je 5 različitih voditelja održavalo svoje satove šest puta tjedno 54 radionice. Grupa je do kraja svibnja sakupila 648 članova te su pojedini članovi grupe izrazili kako ovakve inicijative imaju potencijal da pomognu ljudima, da im je samima ovakva inicijativa pomogla te da su uspjeli naučiti nešto novo zbog facebook podgrupe „Zdrave ideje“.

Projekt „ Oko stola“
Istraživanje provedeno, a rezultati obrađeni od strane nositelja projekta Službe za mentalno zdravlje Nastavnog zavoda za javno zdravstvo SDŽ te partnera i suradnika u projektnim aktivnostima s ciljem definiranja polazišta za buduće preventivne projekte i aktivnosti u području prehrambenih navika i emocionalnih stanja adolescenata. Na prehrambena navike adolescenata značajno mogu utjecati različita emocionalna stanja dovodeći do poremećaja u hranjenju, posebice među mladima od 15 do 19 godina. Osnovni cilj ovog istraživanja provedenog na uzorku od 915 učenika splitskih srednjih škola bio je ispitati povezanost prehrambenih navika i emocionalnih stanja adolescenata odnosno ispitati učestalost potencijalno rizičnih ponašanja i stavova značajnih za razvoj poremećaja hranjenja. Istraživanje je pokazalo povezanost određenih emocionalnih stanja i prejedanja i to u većoj mjeri kod učenica nego kod učenika. Naime, emocije i emocionalna stanja za koje se utvrdilo da su u većoj mjeri povezane s prejedanjem su: potištenost, tuga, stres, samoća, ljutnja, dosada, pa čak i sreća. Kod sudionika istraživanja uočene su različite emocionalne promjene, posebice negativna emocionalna stanja. Podaci dobiveni u ovom istraživanju mogu biti polazište javnozdravstvenih projekata zaštite i unapređenja mentalnog zdravlja adolescenata u odgojno obrazovnom sustavu, kao i za projekte udruga civilnog društva. Ujedno i područje za osmišljavanje alata koji će doprinijeti senzibilizaciji i edukaciji ciljne skupine.
Radionice osmišljavanja takvog alata su provedene i s operativnim timom koji su sačinjavali vanjski suradnici. Održavane jednom tjedno posrednim ili neposrednim putem ovisno o epidemiološkoj situaciji uzrokovanoj Covidom-19. Osim redovitih sastanaka, sudionici su komunicirali na daljinu o različitim prijedlozima i mogućim idejnim rješenjima trenutnog predmeta rasprave. U navedenom su razdoblju dorađena pravila kartaške igre te osmišljena pitanja koja predstavljaju edukativni dio alata, kao i sadržaj kuharice za mlade, koja je nastala kao dodatna vrijednost projektnih aktivnosti. Uz navedeno, projekt je preimenovan u „Oko stola“, kartaška igra je nazvana „Na perun“, a sama kuharica „U mom pjatu“. Osim sadržaja, riješeno je pitanje dizajna te je kao glavni motiv odabran motiv kariranog stolnjaka koji će se provlačiti kroz sve dijelove alata (igraće karte, karte za „Pitaj stručnjaka“, kuharica), te će se općenito težiti jednostavnosti i dizajnu koji je prilagođen ciljanoj skupini, a time mladima prihvatljiv i vizualno dopadljiv. Istraživanjem povezanosti prehrambenih navika i emocionalnih stanja obuhvaćeno je 915 učenika/-ica iz tri srednje škole s područja Splita: Zdravstvene škole, Turističko-ugostiteljske te Škole za dizajn, grafiku i održivu gradnju Split. Nakon osmišljavanja sadržaja kuharice za mlade, učenici srednjih škola (klasični i opći gimnazijski program, srednja škola zdravstvenog i turističkog usmjerenja) su procjenjivali ponuđene obroke te radili na recenziji kuharice u odnosu na dva kriterija: je li im se obrok sviđa i bi li ga znali napraviti, uz što su mogli predložiti nova jela ili izmijeniti postojeća.

Istraživanje: „Rizična ponašanja djece i mladih SDŽ“
Cilj istraživanja je prikupljanje standardiziranih, usporedivih podataka o pušenju duhana, pijenju alkohola, uporabi marihuane i „novih droga“ među djecom i mladima u Splitsko-dalmatinskoj županiji, kao i sagledavanje čimbenika koji utječu na ta ponašanja.
U izvještajnom razdoblju – 2020. g. ostvarene su svi predviđene aktivnosti: ostvaren je uzorak od 6% ukupne populacije djece i mladih od 8 razreda osnovne škole do četvrtog razreda srednje škole. Izvršena je priprema baze, kontrola varijabli i rekodiranje odgovora da bi bili prilagođeni analizi. Podatci su obrađeni u excelu, frekvencije i postotci. Izrađeni su grafovi i tablice. Napisan je izvještaj.
Ostvarena suradnja sa Povjerenstvom za suzbijanje zlouporabe droga Splitsko-dalmatinske županije i sa Društvom za socijalnu podršku. Predstavljeni su rezultati stručnoj i široj javnosti o pojavnosti konzumacije alkohola i marihuane među učenicima Splitsko-dalmatinske županije. Poziv svim školama koje su sudjelovale u istraživanje da daju svoj

doprinos kroz komentare jer zbog pandemije Covid 19 nismo u mogućnosti održati stručno okupljanje. Škole se nisu odazvale na ovakav vid izmjene mišljenja.
U ovom istraživanju osigurano je poštivanje temeljnih etičkih načela (Etički kodeks istraživanja s djecom, 2003.). Istraživanje je provedeno uz suglasnost Ministarstva znanosti i obrazovanja RH. Ravnatelji odabranih škola su telefonskim putem obaviješteni o odabiru njihove škole u uzorak te upoznati s ciljevima i svrhom istraživanja. Nakon suglasnosti ravnatelja o sudjelovanju škole u istraživanju, pisanim putem je proslijeđena sva popratna dokumentacija (suglasnost Ministarstva znanosti i obrazovanja, obavijest roditeljima, informirani pristanak za roditelje, upute za profesore/izvršitelje anketiranja, razredno izvješće). Anketa je provedena dobrovoljno uz poštivanje potpune privatnosti učenika.
Minimaliziranje sekundarne traumatizacije - Iako pitanja po svojoj prirodi nisu uznemirujuća niti sugestivna, roditelji, djeca i mladi informirani su o Savjetovalištu za mentalno zdravlje Nastavnog zavoda za javno zdravstvo Splitsko-dalmatinske županije gdje mogu potražiti sve relevantne informacije i pomoć, ukoliko im je potrebna.
Stručnjaci s područja Splitsko dalmatinske županije prikazane podatake može koristiti u svom svakodnevnom radu na način da im mogu poslužiti kao okvir za buduće preventivne intervencije.
Za kvalitetne preventivne programe i preventivne aktivnosti u obrazovnom sustavu važno je imati podatke o prevalenciji rizičnih ponašanja te dob početka eksperimentiranja/ konzumacije da bi se preventivne aktivnosti započele pravovremeno. Također, važno je sagledati čimbenike koji su u vezi sa odlukom o početku konzumacije sredstava ovisnosti poput procjene dostupnosti sredstava, procjene reakcije roditelja, procjene o konzumaciji vršnjaka te procjeni zdravstvenog rizika konzumacije
Zbog posebnih epidemioloških mjera koje je propisao Nacionalni stožer civilne zaštite zbog suzbijanja epidemije COVID infekcije, nije organizirano javno predstavljanje rezultata.
Očekivani uzorak od 297 ispitanika što čini 7% ispitivane populacije, te je od tog broja ostvareno 81.14% (N=241). Nadalje, u istraživanju je sudjelovalo 20 srednjih škola. Od očekivanog broja N=1398, što čini 8% ukupne populacije, ostvaren je uzorak od 83,55% (N=1168) očekivanog uzorka. Reprezentativnost je postignuta u populaciji srednje škole prema smjeru obrazovanja (gimnazija, trogodišnje strukovno obrazovanje i četverogodišnje strukovno obrazovanje) te u populaciji osnovne i srednje škole prema mjestu pohađanja u školu (Split, ostali gradovi i općine, otoci). S obzirom na vrstu škole, ukupan uzorak čine 17,10% (N=241) učenici osmih razreda, 23,85% (N=336) učenika gimnazije, 45,64% (n=643) učenika četverogodišnjeg strukovnog smjera te 13,41% (n=189) trogodišnjeg strukovnog smjera. Ako izuzmemo učenike osnovnih škola, udio učenika srednjih škola odgovara službenim podatcima Ministarstva znanosti i obrazovanja (gimnazija N=336, 28,77%; četverogodišnji strukovni smjer N=643, 55,05%; trogodišnji strukovni smjer N=189, 16,18%).
Kroz mail komunikaciju obuhvaćeno je 36 škola. Kroz on line predstavljanje podataka na stručnim skupovima obuhvaćeni su svi relevantni stručnjaci sa područja Splitsko-dalmatinske županije.

Projekt “STATUS ONLINE”
Ostvareni su slijedeći ciljevi: Predstavljanje rezultata istraživanja i samog projekta na stručnim skupovima, sastanci, mail i telefonske korespondencije sa školom u kojoj se provodi projekt, priprema radionica za roditelje učenika 4. razreda, komunikacija i konzultacije sa partnerima na projektu. Također i pisanje znanstvenih radova koristeći se podatcima istraživanja Ponašanja na internetu djece i mladih u Splitsko-dalmatinskoj županiji.
Zbog novonastale situacije uzrokovane COVID 19, škole na području Republike Hrvatske od ožujka do lipnja 2020. bile su organizirane isključivo on-line. Nova školska godina susrela se s novim izazovima uzrokovanim pandemijom te su škole organizirane po tri modela A, B i C model. On line nastava, lock-down, samoizolacija i izolacija djece utjecala je na promjene u svakodnevnoj rutini. Iako nije bilo planirano, provedeno je istraživanje “Internet u doba covida”, follow up istraživanje iz 2017. godine s ciljem utvrđivanja obrazaca ponašanja djece i mladih na internetu, sudjelovanje u on line nasiju, razvoj ovisnosti o internetu.

Dani preventive
Pod sloganom „Zdrave ideje- pretvorili smo u dijela“ i ove godine dani preventive su započeli na Svjetski dan zdravlja

07.04. 2020. i traju do Svjetskog dana nepušenja 31.05.2020. na području SDŽ. Ove godine u iznimno promijenjenim uvjetima i posebnim okolnostima te mjerama zdravstvene zaštite zbog svjetske pandemije izazvane korona virusom. Aktivnosti na daljinu su organizirane od strane: Nastavnog zavoda za javno zdravstvo Splitsko-dalmatinske/Službe za mentalno zdravlje ili u suradnji sa drugim dionicima ili nositeljima djelovanja.
U Splitsko-dalmatinskoj županiji ostvaruju se i nadalje javno zdravstveni projekti iz područja zdravlja senzibilizirajući stručnu i širu javnost o aktualnoj problematici i njenom utjecaju na mentalno zdravlje tijekom posebnih zdravstvenih mjera. Svrha i cilj je ostati dostupan, povezati se i u ovom trenutku te u konačnici stvoriti suradničku mrežu u zaštiti mentalnog zdravlja u izvanrednim okolnostima, poticati i nadalje zdrave životne navike u specifičnim uvjetima rada povezujući djelovanje i suradnju različitih institucija ali ovaj put na novi način koji je u kriznoj situaciji i te kako potreban iako je na daljinu! Znamo da je mentalno zdravlje globalno javno dobro te treba biti dostupno uvijek i svima. Ono nije važno samo za ljude s mentalnim poteškoćama i /ili poremećajima, mentalno zdravlje je opća osobina svakog čovjeka i neizostavni dio općeg zdravlja koje je u ovom trenutku svjetske pandemije ugroženo!
Sami projekti rada na daljinu predstavljaju primjer relevantnih ideja i adekvatno planiranih, organiziranih i provedenih akcija koje svojom dostupnošću mogu poslužiti i u ovoj kriznoj situaciji stresa najugroženijim skupinama. Također se time i nadalje umanjuje i sveprisutna direktna i indirektna stigmatizacija i samostigmatizacija trenutnih poteškoća izazvanih virusom koje mogu predstavljati i psihopatološku osnovu za različite smetnje u ukupnom funkcioniranju i precipitiraju njihovu progresiju do kliničke razine u stresnom vremenu neizvjesnosti koje nas očekuje.

Zdrave ideje 2010-2020
Snimanje dokumentarnog fima na temu: Zdrave ideje 2010-2020 javnozdravstveni projekti. Uredništvo, lektura i recenzija u tijeku. Izrađena najava događanja od strane https://www.youtube.com/watch?v=8DhN86iDNLM; postavljene je na društvene mreže Službe za MZ. U skladu s epidemiološkim mjerama.
Izrada E - publikacije Zdrave ideje 2010-2020, grafičko oblikovanje Škola za dizajn grafiku i održivu gradnju Split

Plakati za dušu
Izrada trećeg dopunskog e- kataloga za virtualnu izložbu PLAKATI ZA DUŠU
https://www.nzjz-split.hr/images/MENTALNO/PUBLIKACIJE/vizualne_komunikacije.pdf
Izrada plakata: Poslije kiše dolazi sunce (Svjetski dan zdravlja) ; Ljudska veličina zove se odgovornost (Međunarodni dan borbe protiv ovisnosti); Život zlata vrijedi (Svjetski dan prevencije suicida); NE ovisni ĐIR (Mjesec borbe protiv alkoholizma i dr. ovisnost) ; Pretežno vedro (4. međuškolsko natjecanje iz emocionalne pismenosti)

Projekt „Ca je covik!?“
Početkom školske godine 2020/21 zbog pandemijskih uvijeta uzrokovanih COVID 19 nisu se održavali satovi „Turističke kulture“. Usprkos tome, neke projektne aktivnosti su se nastavile provoditi, poštivajući epidemiološke mjere. Tako su povodom Mjeseca borbe protiv ovisnosti niži razredi sudjelovali u projektnoj aktivnosti „Tiramol 2020“ a prema izboru učiteljice Jelene Plejić Senjanin, nastao je kalendar „Poniste moga grada“. Partneri ove projekte aktivnosti su uz Službu za mentalno zdravlje, grad Trogir i Povjerenstvo za suzbijanje zlouporabe droga Splitsko dalmatinske županije. Tiskano je 1100 kalendara i svi su podjeljeni učenicima, partnerima i suradnicima na projektu.

Povjerenstvo za suzbijanje zlouporabe droga SDŽ je financiralo izradu i tisak ishodnih materijala nastalih u projektnoj aktivnosti „Tiramoli 2020“ projekta „Ca je covik!?“u obliku kalendara za 2021. godinu sa dječjim likovnim radovima prepoznatljivih trogirskih motiva (450 kom).

Dodatne aktivnosti Službe za mentalno zdravlje NZJZ SDŽ financirane od Splitsko-Dalmatinske županije
Dodatne aktivnosti provedene su u cilju zaštite i unapređenja mentalnog zdravlja djece i mladih širenje mreže suradnje na županijskoj , regionalnoj i nacionalnoj razini i on-line prevencijom intervencijom kao i radom na daljinu zbog specifičnih uvjeta izazvanih Covid-19 tijekom 2020.g.

1.Partneri u projektu: Svatko ima svoje mjesto, opći cilj zaštita i unapređenje mentalnog zdravlja djece i mladih s teškoćama u razvoju, specifični cilj projekta senzibilizacija šire i stručne javnosti. Suradnja sa Centrom za autizam, COO Juraj Bonači, DV Marijan Split, DV Grigor Vitez, Obrtno-tehničkom školom Split i OŠ Pojišan Split.
Izrada tiskanog i e-izdanja kalendara za 2020. u COO Juraj Bonači podružnica Sinj. Izložba za širu i stručnu javnost održana u ožujku 2020. od strane nositelja projekta. Suradnja pri podizanju kalendara na službeni portal te uzrada plakata i pozivnica. Aktivnost postavljanja kućice za ptice u okruženju NZJZ-SDŽ. Provedba i analiza ulaznog i izlaznog upitnika
2.Izrada E - publikacije Zdrave ideje 2010-2020, grafičko oblikovanje Škola za dizajn grafiku i održivu gradnju Split
3.Grafičko oblikovanje i tisak e-publikacije: ŽVRLJOTINE JEDNE MALE dodatna vrijednost u sklopu savjetodavnog rada pri Savjetovalištu za djecu i mlade https://www.nzjz-split.hr/images/MENTALNO/PUBLIKACIJE/dnevnik_kraj1.pdf
4.Izrada reklamno-evidencijskog materija za korisnike Savjetovališta za djecu i mlade i njihove roditelje
5.Izrada trećeg dopunskog e- kataloga za virtualnu izložbu PLAKATI ZA DUŠU
https://www.nzjz-split.hr/images/MENTALNO/PUBLIKACIJE/vizualne_komunikacije.pdf
6.Izrada plakata: Poslije kiše dolazi sunce (Svjetski dan zdravlja) ; Ljudska vrlina zove se odgovornost (Međunarodni dan borbe protiv ovisnosti); Život zlata vrijedi (Svjetski dan prevencije suicida); NE ovisni ĐIR (Mjesec borbe protiv alkoholizma i dr. ovisnost) ; Pretežno vedro (4. međuškolsko natjecanje iz emocionalne pismenosti)
7.Izrada E-publikacije za širu i stručnu javnost: Svijet se mijenja https://www.nzjz-split.hr/images/MENTALNO/PUBLIKACIJE/korona_1.pd
8.Radionice izrade maski na temu: BILO KUDA, MASKE SVUDA dizajn, šivanje i izrada učenici i djelatnici Škola likovnih umjetnosti Split. Snimljen edukativni video uradak.
9.Radionice na temu : MENTALNA HIGIJENA JE VAŽNA, izrada ukrasa za bor od sapuna sa pripadajućim fotografijama i porukama. Škola likovne umjetnosti Split
10.Postavljanje bora ispred ulaza Savjetovališta za djecu i mlade uz epidemiološke mjere –ŠLU Split
11.Izrada i postavljenje instalacije : PLAVI LEPTIR (dodatna vrijednost projekta ZIDOVI NISU PREPREKE) u okruženju NZJZ-SDŽ. Škola za dizajn, grafiku i održivu gradnju Split
12.Izrada i postavljenje instalacije: MEDUZE (dodatna vrijednost projekta ZIDOVI NISU PREPREKE) u okruženju NZJZ-SDŽ. Škola za dizajn, grafiku i održivu gradnju Split.
13.Reprogramiranje i održavanje APP za MZ i E-savjetovališta Pitaj? Ne skitaj! za potrebe rada na daljinu
14.4. međuškolsko natjecanje na županijskoj razini (organizacija aktivnosti i dostava nagrada individualnom pobjedniku u OŠ Manuš i grupnom u OŠ Trilj PŠ Košute)
15.Radionica na temu „Život uvijek nađe put“, Škola Likovne umjetnosti Split
16.Radionica „Metaforama do mentalnog zdravlja- Ljudi su poput drveća“
17.Radionica „Metaforama do mentalnog zdravlja- Priča jednog kamena“

Medijske i stručno-znanstvene aktivnosti
Tijekom 2020. g. nastavljena je suradnja sa medijima (sudjelovanje u radio i televizijskim emisijama, objave, priopćenja, članci i intervjui u tiskanim medijima, portalima...), kao i sudjelovanja na brojnim znanstvenim, stručnim skupovima, predavanjima, radionicama, okruglim stolovima, webinarima, konferencijama i kongresima (u skladu sa Covid 19 protuepidemijskim mjerama), od kojih su neka:
"Kako protiv heroinske ovisnosti-stanje u SDŽ"
"Individualni pristup liječenje opijatskih ovisnika"
„COVID-19 and drug policy“
"Farmakoterapija opijatske ovisnoti i trenutno stanje u SDŽ"
"The European School Survey Project on Alcohol and other Drugs (ESPAD): new results and stakeholder feedback"
"Utjecaj COVIDA-19 na mentalno zdravlje opijatskih ovisnika"
"Utjecaj pandemije COVIDA-19 na opijatske ovisnike u SDŽ"
„Radionica za provedbu studije izvedivosti provedbe kohortne studije“
„Konzumacija psihoaktivnih sredstava kod mladih SDŽ - prikaz stanja“
"Izazovi liječenja opijatskih ovisnika tijekom pandemije COVID 19"

"Odrasti ni(je) lako, zar ne"
 "Vizualne komunikacije u zaštiti i unpređenju mentalnog zdravlja"
„ Komunikacija s adolescentima“
"Uloga javnozdravstvenih projekata u odgojno-obrazovnim ustanovama"
" Svijet se mijenja"
"Vizualne komunikacije u zaštiti i unapređenju mentalnog zdravlja"
"Od igre do rada"-značaj usvajanja radnih navika u ranom djetinjstvu“
"Alati za opismenjavanje djece i mladih na daljinu“
 "Emocionalan stanja i prehrambene navike mladih „
„Nasilje na internetu“
 „Use of security settings on social networks of elementary and high school students in the Split-Dalmatia County“
"Ljudi su poput drveća - prolistaj"
„4.međuškolsko natjecanje iz emocionalne pismenosti“
„On line nasilje-cyberbullying“
„Konzumacija alkohola kod maloljetnika SDŽ - rezultati istraživanja“
 „Roditelji u mreži interneta - prikaz rada u online okruženju“
„Uspješna resocijalizacija i reintegracija mladih počinitelja kaznenih djela – što možemo učiniti?“
"The European School Survey Project on Alcohol and other Drugs (ESPAD): new results and stakeholder feedback"
„Pandemija COVID-19 i mentalno zdravlje djece i adolescenata: prijetnja i prilika“…

Usvojeni dokumenti

1.Izvješće o provedbi Nacionalne strategije i Akcijskog plana suzbijanja zlouporabe droga za 2020. za Splitsko-dalmatinsku županiju
2.Prikupljeni podaci i izrada izvješća o Specificiranim javnim rashodima za područje ovisnosti za 2020.g. na području SDŽ

Problemi u radu

U cilju poboljšanja rada prijedlozi su: bolja komunikacija i koordinacija svih dionika sustava u cilju bolje učinkovitosti, naročito u novim uvjetima Covid–19 pandemije.

Oblici suradnje i slično

Provedena uspješna suradnja sa brojnim institucijama: Nastavni zavod za javno zdravstvo SDŽ, HZJZ, AZOO podružnica Split, Ministarstvo znanosti i obrazovanja, Ministarstvo zdravstva RH, Klinički bolnički centar Split: Klinika za pedijatriju, Klinika za psihijatriju, Klinika za infektologiju, Ministarstvo pravosuđa, Dom zdravlja Split, Medicinski fakultet Sveučilišta u Splitu, Kineziološki fakultet Split, Udruga Most, Hrvatsko društvo za bolesti jetre Hepatos, Udruga Help, Udruga "Zajednice Pape Ivana XXIII", Zajednica Susret, San Patrignano, Liga za prevenciju ovisnosti, Udruga Mentor, Udruge branitelja i veterana domovinskog rata, Udruga Most i Prihvatilište za beskućnike, Zdravstvena škola, Turističko-ugostiteljska škola, Škola za dizajn, grafiku i održivu gradnju Split, odgojno-obrazovne ustanove na području SDŽ, AZOO podružnica Split, Klub za mlade-Info Zona, Ženski đački dom u Splitu, Prekršajni sud, Općinski sud, Državno odvjetništvo, Centar za socijalnu skrb, Zatvor u Splitu, Odbor za prevenciju grada Splita, grada Solina i grada Makarske kao i druge relevantne institucije na području SDŽ.

Ciljevi županijske politike prema Akcijskom planu

Ciljevi županijske politike prema Akcijskom planu su koordinirano, sustavno i učinkovito suzbijanje zlouporabe droga na području SDŽ primjenom mjera: smanjene zdravstvenih i socijalnih posljedica zlouporabe droga, djelovanjem na

smanjenje trendova uporabe droga među djecom i mladima, unapređenjem kvalitete preventivnih programa, programa liječenja i rehabilitacije ovisnika, programa pomoći i zaštite obitelji, osvještavanjem problema ovisnosti i smanjenjem stigmatizacije ovisnika i članova njihovih obitelji. Upoznavanje stručnih suradnika i svih koji rade sa mladima na pojavnost novih psihoaktivnih supstanci.

Utrošena financijska sredstva za područje suzbijanja ovisnosti (zlouporabe droga)
Iz proračuna županije: 1. 343. 730, 00 kn
Iz proračuna gradova: 510. 686, 00 kn
Sveukupno: 1. 854. 416, 00 kn

Popis ustanova i organizacija koje djeluju u području suzbijanja zlouporabe droga na području županije
Socijalne ustanove: Centri za socijalnu skrb na području SDŽ, Obiteljski centar pri CZSS SDŽ, Zatvor u Splitu, Centar za odgoj i obrazovanje "Slava Raškaj" Dom za djecu "Maestral", Podružnica "Miljenko i Dobrila"
Zdravstvene ustanove: Nastavni zavod za javno zdravstvo SDŽ: Služba za mentalno zdravlje, Savjetovalište za zaštitu zdravlja djece i mladih, Služba za epidemiologiju, Savjetovalište za anonimno i besplatno testiranje na virusne hepatitise i HIV, Služba za školsku i sveučilišnu medicinu, KBC Split, Dom zdravlja SDŽ, Medicinski fakultet Sveučilišta u Splitu, Sveučilište u Splitu
Nevladine organizacije: Udruga SAN PATRIGNANO SPLIT, Udruga MOST, Udruga MMM projekt, Udruga MENTOR, Savjetovalište LANTERNA, Kulturna udruga mladih KUM Proložac, Humanitarna organizacija ZAJEDNICA SUSRET, Hrvatsko društvo za bolesti jetre HEPATOS SPLIT, Udruga HELP, Udruga ANST 1700, Udruga SAN LORENZO, Zajednica CENACOLO, Liga za prevenciju ovisnosti, Udruga Zajednica PAPA IVAN XXIII, Udruga RETO centar , Županijska zajednica klubova liječenih alkoholičara-Split, Solin, Kaštela, Imotski, Gradsko društvo Crvenog križa Split, Društvo Crvenog križa Splitsko-dalmatinske županije

Podatci o broju liječenih ovisnika od strane službi za mentalno zdravlje i prevenciju ovisnosti (SZPO)
Sveukupan broj ovisnika o drogama: 941
Broj opijatskih ovisnika u prethodnoj godini: 795
Broj novopridošlih opijatskih ovisnika u prethodnoj godini: 73 (Služba), 19 (Sustav)
Broj konzumenata ostalih droga (ekstazi, marihuana, kokain, speed i druge) u prethodnoj godini: 146
Broj novopridošlih konzumenata ostalih droga (ekstazi, marihuana, kokain, speed i druge) u prethodnoj godini: 77 (Služba), 53 (Sustav)

Stopa liječenih ovisnika na području županije: 320,9 (2019. g.)

Izvješće o suradnji Službi za mentalno zdravlje i prevenciju ovisnosti s nadležnim ustanovama (CZSS, DO, županijski uredi, NVO i druge relevantne ustanove) na području županije
Tijekom 2020. g. Služba za mentalno zdravlje je imala brojne kontakte i suradnju sa svim relevantnim institucijama na području SDŽ, a u skladu sa Nacionalnom strategijom i Akcijskim planom.

Trend zlouporabe droga i vrste droga i ovisnosti koje su se tijekom prethodne godine pojavljivale na razini županije, ocjena trenda zlouporabe droga u odnosu na prethodnu izvještajnu godinu
Tijekom 2020. g. na području SDŽ: broj liječenih osoba je bez značajnih odstupanja (2012. g.-1026, 2013. g.-1063, 2014. g.-1026, 2015. g.-1049, 2016.g.- 924, 2017.g. –1016, 2018. g – 1077, 2019.g. – 1063, 2020.g. - 941).
U okviru institucionalnog liječenja ovisnosti, najveći udio liječenih su bili opijatski ovisnici (2012. g.-906, 2013. g.-930, 2014. g.-963, 2015. g.-923, 2016.g.- 842, 2017.g. –888, 2018. g – 897, 2019.g. – 880, 2020.g. - 795).

Broj svih liječenih: u razdoblju 2015. - 2020. bilježi se stagnacija (linearno: R = 0,0026)

Broj prvi puta liječenih: u razdoblju 2015. - 2020. bilježi se stagnacija (linearno: R = 0,0014)

Stopa liječenih ovisnika na području županije: 320,9 (Registar 2019.g.)
Prema dostupnim podacima (Registar 2019.g.) o stopi liječenih ovisnika SDŽ je na 6.mjestu, iza Zadarske, Istarske, Šibensko-kninske, Grada Zagreba i Primorsko-goranske županije, ali i nadalje među 7 županija koje imaju stope veće od stope za Republiku Hrvatsku (svi 238,0/opijatski 185,2).

Većina korisnika je sa područja Splitsko-dalmatinske županije (2020.g.=88%). Uočava se zadržavanje trenda u omjeru korisnika prema spolu (oko 85% muških ovisnika) i prema vrsti glavnog sredstva (oko 85%-90% opijatskih ovisnika). Istovremeno uočava se mijenjanje trenda prema dobnim skupinama: opijatski ovisnici su sve starija populacija. Najviše ovisnika čini dobnu skupinu 45-49 godina, u 2020. g. se bilježi da je 71,2% opijatskih ovisnika starije od 40 godina. U skupini neopijatskih ovisnika također se primjećuje promjena trenda s obzirom na dobnu strukturu: jedna četvrtina neopijatskih ovisnika je starosti do 20 godina, što upućuje na zaključak da su neopijatski ovisnici, korisnici usluga Službe za mentalno zdravlje sve stariji.
2020. g. je protekla u posebnim uvjetima rada sukladno protuepidemijskim mjerama, a s obzirom na tu činjenicu i prilagođavanje otežanim okolnostima postignuti su vrlo dobri ishodi programa kako univerzalne prevencije tako i indicirane i selektivne, kao i nadzora nad ovisnostima. Nema značajnog porasta broja ovisnika o opijatima i sve su starije životne dobi što je sigurno pokazatelj dobre politike tretmana i skrbi. U ishodu tretmana u Savjetovalištu za djecu i mlade u smislu socijalnih vještina i funkcioniranja u obitelji i školi, vidljivo je poboljšanje i značajno poboljšanje u 90% provedenih tretmana, a 60% eksperimentatora u tretmanu je u apstinenciji što je s obzirom na protuepidemijske mjere, manjak motiva i sve liberalnije trendove stava društva prema marihuani odličan rezultat.

Izvor: Pompidou grupa, Služba za mentalno zdravlje NZJZ SDŽ

Broj i vrsta preventivnih i drugih programa koje je Služba provodila na razini županije i drugi relevantni podaci o stanju i kretanju zlouporabe droga na području županije

Univerzalna prevencija:
1.Projekt „Pretežno vedro“
2.Projekt „Status online!“
3.Projekt „Rizična ponašanja djece i mladih Splitsko-dalmatinske županije“
4.Projekt „Plakati za dušu“
5.Projekt „Oko stola“

Selektivna prevencija:
1.Program selektivne prevencije: Savjetovalište za zaštitu djece i mladih “I pad je let…“
2.Projekt E- savjetovalište „Pitaj? Ne skitaj !“
3. Savjetovalište za besplatno i anonimno testiranje na virusne hepatitise i HIV NZJZ SDŽ

Indicirana prevencija:
1.Izvanbolničko liječenje konzumenata i ovisnika o psihoaktivnim tvarima
2.Projekt: „Škola nepušenja“
3.Projekt „Praćenje i analiza doza supstitucijske terapije“

Projekti u suradnji sa drugim institucijama:
1.Projekt „Ca je covik!?“
2.Projekt: „Živjeti zdravo“
3.Projekt „Svatko ima svoje mjesto“
4.Projekt „Linkage to care“ Mobile Info Hep Centar

Sveukupno utrošena sredstva za provedbu istraživanja iz proračuna županije: 30. 000,00 kn
Broj kaznenih djela vezanih uz zlouporabu droga na području županije: 216
Broj prekršajnih prijava vezanih uz zlouporabu droga na području županije: 1623
Broj zapljena: 1797

Vrste zaplijenjenih droga
Heroin – 3100,91 gr
Metadon otopina – 180 ml
Marihuana – 360006,55 gr
Biljka cannabis – 844 kom
Hašiš – 107,13 gr
Kokain – 2773,64 gr
MDMA i derivati (ecstasy) – 1233,1 gr
Amfetamin – 10593,81 gr
Metaamfetamin – 100,6 gr
Lijekovi s liste droga – 559 kom